

Sygn. akt VII K 808/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 września 2017 roku

Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. VII Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SR Marcin Oleśko

Protokolant: sekr. sądowy Anna Krawczyńska

po rozpoznaniu w dniu 18 września 2017 roku

sprawy **G. S.**, s. Z. i B. z d. S., ur. (...) w P.

oskarżonego to, że:

w dniu 8 sierpnia 2016 r. około godziny 19.40 na drodze publicznej prowadzącej z miejscowości S. do miejscowości C. pow. (...) prowadził w ruchu lądowym pojazd mechaniczny samochód osobowy marki O. (...) o nr rej. (...) znajdując się w stanie nietrzeźwości prowadzącym do stężenia: I badanie o godz. 20.16- 0,67 mg/l, II badanie o godz. 20.47 – 0,63 mg/l, III badanie o godz. 21.16 – 0,62 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu czym umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym przy czym w chwili popełnienia zarzucanego mu czynu miał ograniczoną w stopniu znacznym zdolność rozpoznania znaczenia czynu i pokierowania swoim postępowaniem

tj. o czyn z art. 178a § 1 kk w zw. z art. 31 § 2 kk

1. oskarżonego **G. S.** uznaje za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu wyczerpującego dyspozycję art. 178a § 1 kk w zw. z art. 31 § 2 kk i za to na podstawie art. 178a § 1 kk w zw. z art. 31 § 2 kk w zw. z art. 60 § 7 kk odstępuje od wymierzenia kary;
2. na podstawie art. 42 § 2 kk w zw. z art. 60 § 7 kk orzeka wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w strefie ruchu lądowego na okres 3 (trzech) lat;
3. na podstawie art. 43a § 1 kk w zw. z art. 60 § 7 kk orzeka od oskarżonego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej świadczenie pieniężne w kwocie 300 (trzysta) złotych;
4. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adwokata M. S. kwotę 516,60 (pięćset szesnaście złotych sześćdziesiąt groszy) złotych tytułem zwrotu nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej oskarżonemu przez obrońcę wyznaczonego z urzędu;
5. zwalnia oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych, przy czym wydatki przejmuje na rachunek Skarbu Państwa.

Sygn. akt VII K 808/16

UZASADNIENIE

W dniu 25 września 2017 roku Prokurator Rejonowy w P. wystąpił z wnioskiem o sporządzenie uzasadnienia wyroku w części dotyczącej rozstrzygnięcia o karze.

Mając na uwadze powyższe Sąd na podstawie art. 423 § 1a kpk i art. 424 § 3 kpk ograniczył zakres uzasadnienia tylko do tej części wyroku.

Oskarżony prowadząc w ruchu lądowym, w dniu 8 sierpnia 2016 r. około godziny 19.40 na drodze publicznej prowadzącej z miejscowości S. do miejscowości C. pow. (...), pojazd mechaniczny samochód osobowy marki O. (...) o nr rej. (...), znajdując się w stanie nietrzeźwości, prowadzącym do stężenia: I badanie o godz. 20.16- 0,67 mg/l, II badanie o godz. 20.47 – 0,63 mg/l, III badanie o godz. 21.16 – 0,62 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, umyślnie naruszając zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym, swoim zachowaniem wypełnił dyspozycję art. 178a § 1 kk.

Ponadto mając na uwadze treść opinii dwóch biegłych psychiatrów Sąd przyjął, iż czynu tego dopuścił się w stanie znacznego ograniczenia poczytalności, tj. w warunkach opisanych w treści art. 31 § 2 kk.

Sąd uznał oskarżonego za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, ponieważ nie zachodzi żadna okoliczność wyłączająca winę w rozumieniu Kodeksu Karnego. Oskarżony nie dał posłuchu normie prawnej, mimo iż miał taką możliwość. Oskarżony jest osobą zdatną do zawinienia, ze względu na wiek, jak i poczytalność. Znajdował się on w normalnej sytuacji motywacyjnej, zatem można było od niego wymagać zachowań zgodnych z prawem, a nie zachowań realizujących znamiona przestępstwa.

Oskarżony wprawdzie, jak to już zostało podniesione, przedmiotowego czynu dopuścił się w stanie znacznego ograniczenia poczytalności, jednak ograniczenie nawet w stopniu znacznym rozpoznania znaczenia czynu wpływa na stopień winy, nie zaś na jej rodzaj. Ustalenie tego ograniczenia oznacza, że na skutek którejś z przesłanek ograniczenia poczytalności sprawca nie pojmuje w należyтым stopniu znaczenia swego czynu, lecz jedynie w sensie aksjologicznym, to jest tego, że czyn stanowi naruszenie porządku etycznego i prawnego. Zakłócenie to dotyczy procesów psychicznych, nie musi jednak wykluczać świadomości sprawcy w zakresie zachodzących związków przyczynowych. Umniejszona poczytalność ma więc wpływ na oznaczenie stopnia winy, a w konsekwencji na wysokość kary.

Mając na uwadze poczynione ustalenia faktyczne, analizując i oceniając zebrany w sprawie materiał dowodowy, nie budzi wątpliwości, iż zachowanie oskarżonego stanowi czyn zabroniony o stopniu winy i społecznej szkodliwości wyższym niż znikomy.

Przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości Sąd kierował się w szczególności:

- szczególnym rodzajem dobra naruszonego przez zachowanie oskarżonego jakim jest bezpieczeństwo w komunikacji;
- rozmiarami grożącej szkody i wyrządzonej szkody - oskarżony poruszał się po drodze publicznej, w godzinach kiedy ruch jest na zmniejszonym poziomie, jednak pomimo tego spowodował kolizję z innym pojazdem;
- sposobem popełnienia czynu – zawartość alkoholu w wydychanym powietrzu przekraczała dwukrotnie próg trzeźwości opisany w treści art. 115 § 16 kk;
- motywacją sprawcy – oskarżony wszedł w stanie nietrzeźwości do samochodu, tylko dlatego, że chciał pojechać do sklepu;
- popełnieniem przestępstwa z zamiarem bezpośrednim.

Sąd uwzględnił na korzyść oskarżonego przede wszystkim jego uprzednią niekaralność. Ponadto oskarżony przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu. Wyraził również skruchę z powodu swojego zachowania. Na korzyść G. S. Sąd poczytał też fakt, że dopuścił się przestępstwa w stanie znacznego ograniczenia poczytalności.

Na niekorzyść oskarżonego, Sąd uwzględnił, przede wszystkim, że zdecydował się prowadzić samochód w stanie nietrzeźwości z bardzo błahego powodu. Jako okoliczność obciążającą Sąd wziął pod uwagę, iż G. S. spowodował kolizję drogową.

W ocenie Sądu, w realiach niniejszej sprawy zaistniały okoliczności uzasadniające skorzystanie z instytucji nadzwyczajnego złagodzenia kary. Rozstrzygnięcie o zastosowaniu lub niezastosowaniu dobrodziejstwa, wynikającego z art. 31 § 2 kk, dotyczy kwestii tylko

i wyłącznie wymiaru kary i jako takie musi uwzględniać ogólne dyrektywy wymiaru kary zawarte w art. 53 kk, czyli również jej cele zapobiegawcze i wychowawcze wobec oskarżonego oraz w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Nadzwyczajne złagodzenie kary jest czymś wyjątkowym. W realiach niniejszej sprawy takie wyjątkowe okoliczności wystąpiły.

Postawa oskarżonego który przyznał się do popełnienia zarzucanego czynu i wyraził skruchę, wskazując na istniejący krytycyzm do popełnionego czynu.

Korzystając z instytucji nadzwyczajnego złagodzenia kary Sąd miał ponadto na uwadze treść opinii sądowo – psychiatrycznej dotyczącej oskarżonego. G. S. ma deficyt intelektualny. Jest osobą, która z trudem składa proste słowa. Dłuższych wyrazów nie czyta. Dodaje i odejmuje poprawnie jedynie do 10. Nie zna tabliczki mnożenia. Ukończył szkołę specjalną. Nie ma wyuczonego zawodu. G. S. nie jest chory psychicznie. G. S. jest upośledzony umysłowo. Jego sprawność intelektualna mieści się na pograniczu upośledzenia umysłowego lekkiego i umiarkowanego. Jego rozumienie sytuacji społecznych, norm, konwenansów społecznych jest znacznie ograniczone. G. S. charakteryzuje się emocjonalnością porównywalną do kilkuletniego dziecka (9-10 lat). Skutkuje to u niego znacznymi trudnościami w odraczaniu gratyfikacji potrzeb, obniżonym krytycyzmem, sugestywnością, podatnością na wpływy innych osób. Z racji deficytu intelektualnego opiniowany ma także znaczne trudności w przewidywaniu konsekwencji wprawiania się w stan upojenia alkoholowego. G. S. w czasie popełnienia zarzucanego mu czynu miał ograniczoną w znacznym stopniu zdolność rozpoznania znaczenia czynu i pokierowania swoim postępowaniem z powodu upośledzenia umysłowego. Stopień deficytu intelektualnego u opiniowanego stanowi znaczną przeszkodę w rozumieniu norm społecznych i prawnych oraz w racjonalnej kontroli zachowań przez oskarżonego.

W odniesieniu do zarzucanego mu czynu, powierzchownie rozumie zakaz jazdy pod wpływem alkoholu. Z powodu nieumiejętności odraczania gratyfikacji potrzeb, sugestywności, skłonności do ulegania wpływom – ma znaczne trudności, aby powstrzymać się przed zachowaniem, które mu się zarzuca. Stwierdzone u oskarżonego upośledzenie umysłowe stanowi przeszkodę aby odbywał karę pozbawienia wolności. Sytuacja izolacji mogłaby u niego skutkować lękiem i doprowadzić do dekompensacji stanu psychicznego. Jego poczytalność w toku postępowania karnego budzi wątpliwości. W aktualnym stanie psychicznym nie zachodzi wysokie ryzyko popełnienia przez niego czynu zabronionego związanego z jego upośledzeniem umysłowym.

Zgodnie z art. 31 § 2 kk jeżeli w czasie popełnienia przestępstwa zdolność rozpoznania znaczenia czynu lub kierowana postępowaniem była w znacznym stopniu ograniczona, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary.

W realiach niniejszej sprawy Sąd skorzystał z tej instytucji gdyż G. S.

w czasie popełnienia zarzucanego mu czynu miał ograniczoną w znacznym stopniu zdolność rozpoznania znaczenia czynu i pokierowania swoim postępowaniem z powodu upośledzenia umysłowego.

Czyn opisany w treści art. 178a § 1 kk zagrożony jest karą grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2. Zgodnie natomiast z art. 60 § 7 kk jeżeli czyn zagrożony jest więcej niż jedną z kar wymienionych w art. 32 pkt 1-3 kk, nadzwyczajne złagodzenie kary polega na odstąpieniu od wymierzenia kary i orzeczeniu między innymi środka karnego wymienionego w art. 39 pkt 2-3, 7 i 8 kk.

Zdaniem Sądu w realiach niniejszej sprawy jedynym właściwym rozstrzygnięciem było skorzystanie z instytucji opisanej w art. 31 § 2 kk w zw. z art. 60 § 7 kk. Oskarżonemu nie można byłoby wymierzyć kary pozbawienia wolności. Orzeczenie kary grzywny już na obecnym etapie wskazuje, że byłoby nieskuteczne, gdyż G. S. utrzymuje się z niewysokiej renty a co za tym idzie już na tą chwilę można stwierdzić, że egzekucja grzywny byłaby nieskuteczna. Co najwyżej grzywnę za oskarżonego uiściłaby jego matka ale to wiązałoby się w konsekwencji w prostej linii z ukaraniem B. S. za czyn którego to nie ona jest sprawcą. Zdaniem Sądu na obecnym etapie można już ustalić, iż także kara

ograniczenia wolności w praktyce nie mogłaby być wykonana, gdyż oskarżonemu należałoby znaleźć pracę, której mogłoby sprostać co najwyżej 10 letnie dziecko.

Niezależnie jednak od powyższego orzeczenie kary grzywny albo kary ograniczenia wolności nie osiągnęłoby celu zapobiegawczego i wychowawczego wobec oskarżonego. G. S. pomimo nawet ewentualnego wykonania kary i tak nie zrozumiałby obowiązujących norm społecznych i prawnych. Zdaniem Sądu co najwyżej w bardzo ograniczonym zakresie rozumiałby karę którą odbywa i jej cel. Ponadto w bardzo ograniczonym zakresie rozumiałby sytuację społeczną w której się znalazł. Dlatego też

w ocenie Sądu wymierzanie kary, która nie spełnia swoich celów byłoby niczym nieuzasadnionym swoistym rewanżem społeczeństwa na człowieku, który z racji upośledzenia umysłowego ma bardzo ograniczoną możliwość zrozumienia obowiązujących norm, które trzeba przestrzegać. Ponadto trzeba mieć też na uwadze duże spustoszenie emocjonalne jakie kara wywołałaby u G. S.. Charakteryzuje się on bowiem emocjonalnością porównywalną do dziecka w wieku 9-10 lat. Tym samym na gruncie emocjonalnym, doszłoby do sytuacji takiej jak wymierzenie kary grzywny lub ograniczenia wolności kilkuletniemu dziecku.

Niezależnie jednak od powyższego, w szczególności w kontekście tego, że oskarżony ma bardzo ograniczoną możliwość zrozumienia obowiązujących norm, które trzeba przestrzegać, zdaniem Sądu należy G. S. wyeliminować z możliwości prowadzenia pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym, tym bardziej, że z powodu nieumiejętności odraczenia gratyfikacji potrzeb, sugestywności, skłonności do ulegania wpływom – ma znaczne trudności, aby powstrzymać się przed zachowaniem, które mu się zarzuca. Dlatego też musi on dostać wyraźny, prosty i czytelny przekaz, iż nie wolno mu prowadzić pojazdów mechanicznych. Taki zakaz jest jedyną dolegliwością, która ma szansę na odniesienie jakiegokolwiek skutku, choć jednocześnie trzeba pamiętać, że bardzo ograniczoną. Przypomnieć bowiem należy, że w odniesieniu do zarzucanego mu czynu, jedynie powierzchownie rozumie (ale jednak rozumie) zakaz jazdy pod wpływem alkoholu. Tym samym można mieć nadzieję, że również zrozumie generalny zakaz jazdy pojazdem mechanicznym. Tym samym celem zapewnienia bezpieczeństwa społeczeństwu, zasadnym jest orzeczenie wobec oskarżonego zakazu prowadzenia pojazdów, tym bardziej, że zgodnie

z art. 60 § 7 kk nadzwyczajne złagodzenie kary polega dodatkowo na orzeczeniu środka karnego wymienionego w art. 39 pkt 2-3, 7-8 kk, Ze wskazanych tutaj środków, mając na uwadze charakter czynu którego dopuścił się G. S. zasadnym jest orzeczenie zakazu prowadzenia pojazdów oraz świadczenia pieniężnego.

Dlatego też na podstawie art. 42 § 2 kk w zw. z art. 60 § 7 kk Sąd orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, w ruchu lądowym na okres 3 lat. Zgodnie z powołanym przepisem, jeżeli sprawca w czasie popełnienia przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, jest w stanie nietrzeźwości istnieje obligatoryjność orzeczenia tego środka karnego na okres co najmniej 3 lat. Określając czas trwania tego środka, Sąd kierował się stopniem społecznej szkodliwości czynu oraz stopniem winy sprawcy. Jak to już zostało podniesione stopień społecznej szkodliwości czynu należy ocenić jako wyższym niż znikomy. Natomiast stopień winy był obniżony z uwagi na działanie sprawcy w stanie znacznego ograniczenia poczytalności. Dlatego też w ocenie Sądu nie byłoby adekwatnym do zachowania oskarżonego i okoliczności sprawy orzeczenie tego środka karnego na dłuższy okres. Tym bardziej, iż G. S. nigdy wcześniej nie popełnił przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji. Zdaniem Sądu czas, na który orzeczono przedmiotowy środek karny spełni swoją rolę w zakresie prewencji szczególnej i ogólnej. Pozwoli na uświadomienie społeczeństwu, iż prowadzenie pojazdów w stanie nietrzeźwości jest nieopłacalne. Zachowanie takie spotyka się z surową oceną organów wymiaru sprawiedliwości.

Jak stanowi art. 43a § 2 kk w razie skazania sprawcy między innymi za przestępstwo określone w art. 178a § 1 kk sąd orzeka świadczenie pieniężne wymienione w art. 39 pkt 7 na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w wysokości co najmniej 5.000 do wysokości 60.000 złotych. Zdaniem Sądu w realiach niniejszej sprawy trzeba jednak przy orzekaniu świadczenia pieniężnego skorzystać z regulacji wskazanej

w treści art. 43a § 1 kk. Zgodnie z powołanym artykułem odstępując od wymierzenia kary, sąd może orzec świadczenie pieniężne na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w wysokości do 60.000

złotych. Dlatego też Sąd orzekł jak w punkcie 3 wyroku, mając dodatkowo na uwadze niewielkie dochody osiągnięte przez oskarżonego.